

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE LWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr B. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Job. C. Breen, Amsterdam; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Groshede, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meijma, Groningen; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielinga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:
Prof. Dr V. HEPP, Van Broestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 38000

Abonnement: f.125 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f.7.50 per jaar.
Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f.0.15.

INHOUD: Uit de Schrift: Verborgenis en verbond. (Ps. 25:14). — Kerkelijk Leven: Synode-Indrukken XVII. De weekblad der consciëntie. — Perschoon. — De Synode van Assen. — Kerknieuws.

UIT DE SCHRIFT.

Verborgenis en verbond.

De verborgenis des Heeren is voor degenen, die Hem vrezen en zijn verbond, om hun die bekend te maken.

Ps. 25:14.

Geen mystieker woord in de taal der openbaring is er dan dit woord: „verbond“.

Want in het verbond wordt de ware heilige gegrepen.

En het is deze verbinding van verbond en verborgen gemeenschap met God, deze samenhang tusschen verbond en mystiek, welke in Ps. 25 zoo duidelijk zich uitsprekt.

Immers, de „verborgenheid des Heeren is voor degenen die Hem vrezen“. De „verborgenheid“ des Heeren. Er zijn er, die hier vertalen: de „raad“ des Heeren. Maar ook dan nog blijft de tekst volop arbeid aan den mensch der godsdienstige mystiek. Want de „raad“ des Heeren is dan niet Zijn verborgen besluit, dat voor niemand is, ook niet voor die Hem vrezen, dan alleen voor God zelf. — maar met den „raad“ des Heeren bedoelt de zanger dat allerverborgenste van Gods wezen, waarin Zijn diepste gedachten besloten liggen, ook waar zij zich naar buiten openbaren en verwerkelijken. Want alle naar buiten tredende wel-dadigheid en goedheid en genade van God heeft toch een verborgen bron: nu eens spreekt op zinnelijke wijze de Schrift van Gods „ingewanden“, dan weer gewaagt zij van Gods „hart“. En zoo is dus die verborgenheid des Heeren, die persoonlijke, bewuste, in Gods diepten besloten en bewaarde toeneigening tot Zijn volk, waardoor God wordt tot HEERE; waardoor de Schepper van hemel en aarde zich troostend overhuigt tot Zijn volk en tot allen, die daartoe behooren, als Hij Zijn trouw bezweert aan hen, en zich, met het oog op zijn verborgenheid van trouw en liefde, met dezen naam noemt: Ik ben, die Ik ben.

Deze verborgenheid, die samenvoeging van diepe vredesgedachten, is nu voor degenen, die Hem vrezen. Want met die „vrees“ wordt niet bedoeld een angstige vrees, waarmee de mensch in slavernij gehouden wordt, maar die vrees is de kinderlijke toeneigening der ziel tot God. Het is die toering van ons „verborgen“ leven, waarbij onze „verborgenheid“ die van God aanraakt, als ook voor zichzelf de ziel Hem den HEERE heeft bevonden. En als wij Hem vrezen, dan is daar contact in liefde tusschen tweeërlei verborgenheid en „raad“: die van Hem en die van ons.

Maar zoo komt juist openbaar, dat geen ding mystieker is dan het verbond. Want alleen in het verbond wordt de liefde gekend en de verborgenheid gezien in een oogenblik en daarna, en dat met een zekerheid, die niet aan een betoog hangt, doch er aan voorafgaat; die niet bloot intellectueel is, maar onmiddellijk voor heel de ziel en al haar vermogens. Wat onder menschen reeds is, dat is vooral in de verhouding tusschen God en de ziel te herkennen. Kan liefde tusschen twee menschen beredeneerd worden? Indien het zoo is, dan komt bij haar zelfontleding ook dikwijls het uur van twijfel, dat is voor de liefde het begin van haar zelf-onkenning. Maar waar liefde woont, daar herkent zij zich onmiddellijk, en vindt de wegen van die taal, die uit de diepten der ziel komt. Dan moet zij zich belijden; dan moet zij woorden vinden, naar buiten treden in daden, gebaren, woorden, werken. Het verbond wordt dan vanzelf de bewustwording der liefde. Dat verbond wordt niet mechanisch eraan opgelegd, maar groeit organisch daaruit op.

Wetnu, in den hoogsten vorm is ook tusschen God en ziel het verbond de vorm, waarin de liefde zich belijdt en wegen vindt tot zelfontstijging. Juist

in deze verhouding moet het verbond zijn, want de liefde van God zou zich aan ons niet meedeelen, indien ze niet geopenbaard werd. Die openbaring nu kan niet zijn een betoog, evenmin als vele denkresultaten op zichzelf het altaar der liefde ontweenen, den tempel der liefde bouwen en heiligen kunnen, maar ze komt in het verbond naar den mensch toe.

Zoo verschaft God hem zekerheid. Wat duizend woorden niet kunnen zeggen, noch verstaanbaar maken, dat wordt in het verbond gegrepen in een oogenblik. Want het verbond is in alle liefde de belijdenis ervan; het wordt gesloten in de stilte, die klaar de ziel tot de ziel, en hier de ziel tot God doet spreken. En wat in elke liefde de redeneering niet kan benaderen, dat wordt in zijn diepste diepte, in zijn „verborgenheid“ zijn „raad“, juist gegrepen door het verbond en ook bewust gemaakt, ontdekt.

Zoo is dan de mensch, die meent, dat het verbond niet mystiek is, nog niet tot de diepte van dat verbond genaderd. Even ver als de moderne van het leven dat in ons is, afstaat, als hij ons intellectuelen scheldt, even ver staat van de religieuze begrippen der Schrift af de man, die het verbond niets anders noemt dan een insluipsel in den omgang met God, dat men wegwerken moet, als een standpunt, dat overwonnen moet worden.

Want hij waarachtige aanraking met Gods verborgenheid komt de flits van het verbond door onze nachten heen en het daglicht, dat blijft, is verbondslicht. Wij moeten het verbond niet overwinnen, maar het verbond ons. Het moet ons overtuigen, overreden, ons bevestigen en beteekenen als in een oogenblik, dat in zijn verborgenheid God juist de HEERE is, die zeggen kan: Ik ben, die Ik ben; van wien het volk, de ziel straks antwoordt: Hij is, die Hij is, in eeuwigheid Jahwe, de HEERE.

Want het verbond is zoo vol van mystiek, als Adams onstunmige harteklop van het leven, in dat schoonste uur, toen Hij tegenover Hem stond, die in zijn vleesch den adem des levens geblazen had, en die niet van hem voorbijging, als de avondwind het vleesch deed huiveren in het zelfde uur, waarin de geest huiverde van de nadering van zijn God. Want die toenadering was ook trekking. En toen zij tot haar stilstand kwam, deze trekking, toen zei de liefde; de „raad“ is ons ontdekt, het woord is ons gesproken, het verbond is ons gesloten.

K. S.

KERKELIJK LEVEN.

Synode-Indrukken.

XVII.

Provisoir.

Hoewel wij achter ons laatste artikel in deze reeks het gebruikelijke „Slot“ hebben geplaatst, kon dit in verband met de zaak, welke hierin besproken wordt, niet anders beteekenen dan een provisorisch slot.

Of het werkelijk het laatste zou zijn, hing daarvan af of de Synode weer zou samenkomen of niet. Wij zijn daarom zoo vrij niet een nieuwe reeks te beginnen, maar de oude voort te zetten.

Wat natuurlijk geheel past bij het karakter van een voortgezette Synode.

Mooi Assen.

Assen vertoonde zich thans heel anders dan in het begin van het jaar.

Toen liet het zich wel vermoeden, dat Drenthe's hoofdstad rijk bedeeld is met natuurschoon, maar toch moest men daarvoor veel dorre takken in zijn verbeelding met weelderig loof versieren.

Thans echter viert de nazomer hoogtij. Het Asser bosch lukt met zijn koele schaduw in statige lanen.

Gierde in Januari op den avond, waarop de ure des gebeds voor de Synode werd gehouden, de wind tusschen de alleenstaande villa's en moest men de borst als steven gebruiken om de storm-

golven weg te duwen, thans kon het weder moeilijk aangenamer zijn. Het was alsof de zomer riep: ik kom dit jaar wel wat laat, maar even moet ik u toch opzoeken.

Dat de natuur hierin geheel harmonieerde met de Synode-steer zouden wij niet durven beweren. Maar eenige gelijkenis bestaat er toch wel.

Wel zijn het allermint blijde kwesties, welke ons bezighouden. Toch stormt het op het oog en blik niet.

Men voelt dat ook wel buiten onze kerken.

Van persfotografen en nieuwsgierigen hadden de Synode-leden geen last.

De Assenaren zijn blijkbaar er aan gewend kerkelijke afgevaardigden in hun straten te zien wandelen en schenken er geen bijzondere aandacht aan.

De gesprekken tusschen de Synode-leden verdragen niet zoo merkbaar innerlijke spanning.

Hoe anders wandelt men in en buiten Assen dan in de eerste maanden des jaars.

Te meer valt het dan ook heden op, hoe mooi Assen is.

Evenwel, daarvan kan slechts en passant genoten.

De arbeid wacht.

En een Synode is allesbehalve een verlengstuk van de vakantie.

Wat Assen in anderen zin mooi maakt, is de bereidheid van de Gereformeerde Kerk om de Synode weer te herbergen en van haar leden om weer tal van afgevaardigden gastvrijheid te verleenen.

Aan het station vielen vriendelijke tooneeltjes waar te nemen.

De Synode-leden schijnen dus niet al te lastig te zijn geweest en de broeders en zusters te Assen schijnen de goedigheid en de hoffelijkheid zelf te zijn.

De oogen van de vaste hotelbewoners schitterden als vuurwerk.

De opening.

Wat was de openingsrede van den Praeses, Dr Fernhout, die gelukkig weer geheel hersteld is, een fijn stuk.

De voorzitter had het geschreven voor zich en kon het alzoo woordelijk aan de pers afstaan.

Zoo heeft heel Gereformeerd Nederland er van kunnen genieten.

Het is de moeite waard gelezen en herlezen te worden.

Men moest eigenlijk een keur uit de redevoeringen, ter opening of sluiting van onze Generale Synodes, bundelen en daarin aan deze van Dr Fernhout een eereplaats geven.

Ter verlevendiging van het kerkelijk besef zou dit zeer aan te bevelen zijn.

Wij denken hier b.v. ook aan de historische redevoeringen van Dr Gispens en Dr Kuiper op de Synodes, waar tot ineen-smelting van de kerkengroepen van '34 en '86 besloten werd.

Wat nu verder de opening, of liever moesten wij spreken van heropening, aangaat — ze was natuurlijk eenvoudiger dan wanneer een Synode voor het eerst samenkomt.

In het moderamen onthrak om gezondheidsredenen Dr Laman. Wij waren hierop eenigszins voorbereid. Het is zeker jammer, dat de Synode de opgewekte natuur van den assessor moet missen. Maar het mag niet anders dan gebillikt dat hij zijn krachten voor de wintercampagne wil sparen. De gemeentelijke arbeid gaat voor.

Voor enkele primus-afgevaardigden was de secundus gekomen. Onder hen, die vervangen waren, behoort ook Dr Thijss, die voor de Asser Synode zich zoo verdienstelijk had gemaakt. De reden, dat hij niet kwam zal wel hierin gelegen zijn, dat hij sinds de vorige zittingen van standplaats verwisselde en nu een kerk dient, welke onder een andere Particuliere Synode ressorteert. Onzes inziens was het niet ongeoorloofd, dat hij desniet-tegenstaande als afgevaardigde van Drenthe ter Synode verscheen. Maar hierover na te pleiten heeft natuurlijk geen zin.

Van de praeadvisers waren afwezig Prof. Grijndanus, die thans in Amerika vertoeft, Prof. van Gelderen en Prof. Grosheide.

Uit dit alles blijkt wel, dat de Synode niet precies zoo was samengesteld als in het begin van het jaar.

Waar er in de pers weleens bezwaar werd gemaakt, dat steeds dezelfde predikanten naar de Synode worden afvaardigd, mag er wel even op gewezen, dat zelfs in een en dezelfde Synode wisseling voorkomt.

Koninginnedag.

Het gebeurt nog al dikwijls, dat de Synode vergaderd op den jaardag onzer geboorte Vorstin.

En dan wordt vanzelf steeds de gelegenheid geboden onze edele Landsvrouwe telegrafisch geluk te wenschen.

Zoo geschiedde ook nu.

Het wordt stellig door ons niet genoeg beseft, wat zegen de Heere ons in deze Telg uit het oude Oranjehuis heeft geschonken.

Zou, wat God verhoede, ons Vorstenhuis uitserven, dan weten we niet, voor welke verwikkelingen wij zouden komen te staan.

Een hechte band, die ons volk meer samenbindt dan men wel vermoedt, zou daarmee zijn losgemaakt.

De wensch, dat onze Koningin tot in lengte van dagen ons moge regeeren, is ons uit het hart gegrepen.

Wie het hoofd buiten de Synode-kerk stak, merkte aldaar, dat er in Assen's bevolking warm Oranjebloed stroomt.

Vlaggen wapperden.

De kinderen waren getooid met breede zonnige Oranjesjerpen.

Er heerschte een ware feeststemming.

De dag werd voor de bezadigde inwoners besloten met een vuurwerk in het Asser bosch, waarvan wij bij het naar huis gaan nog eenige vuurpijlen zagen omhoogschieten.

En toen de Synode-leden, ook zij, die nog rapporten hadden te schrijven, reeds lang te bed lagen, verbraken luidruchtige stemmen de nachtelijke stilte.

In hoever hierbij de wijn was in den man en de wijsheid in de kan kunnen wij niet beoordeelen.

Commissievergaderingen.

In de openbare zitting werden de namen van personen en kerkelijke vergaderingen voorgelezen, die sympathie- of dankbetuiging of iets dergelijks hadden gezonden, alsook die van hen, die aan hun verontwaardiging, droefheid en anderszins uiting gaven. Zelfs waren er smaadbrieven bij. Natuurlijk werden die niet voorgelezen.

Assen moet nu eenmaal onder goed en kwaad gerucht doorgaan.

Daarin overkomt haar echter niets vreemds.

In publieke zitting werd voorts bijna alleen het rapport van de Commissie van Advies voorgelezen.

De bespreking kan natuurlijk alleen plaats hebben, wanneer het commissoriaal is onderzocht.

Zoo was dan de tijd voor de commissievergaderingen aangebroken.

Onderscheiden bezwaarschriften waren ingekomen, die eveneens in handen van commissies werden gesteld.

Uitternaad kan daaruit niets worden meegedeeld.

Duur der Synode.

Hoe lang zal de Synode duren?

Zoo wordt van alle kanten gevraagd.

Daarop kan thans wel geantwoord, dat deze Synode-zittingen minstens de heele week in beslag zullen nemen.

Zelfs zou het ons sterk verwonderen, indien ook nog niet een deel der volgende week er mee zal heengaan.

Voor velen is dat een tegenvaller.

Enkele weken geleden schreven wij reeds, dat het het veiligst was omtrent den duur der voortgezette Synode geen berekeningen te maken.

De weerklank der consciëntie.

De Doeg van „Het Handelsblad“ had uitgebracht, dat er iets belangrijks gaande was in onze predikantenwereld.

Zoo iets als een adresbeweging.

De Synode van Assen zou er wel wat mee te doen krijgen.

Wie zich nog onder den indruk laat brengen van deze Doeg-berichten, moest wel verontrust worden.

Wat zou er nu weer broeden?

Waarneer zouden onze kerken thans worden bedreigd?

Verleden week verscheen er een communiqué van de betrokken personen zelf, dat over deze zaak eenig uitsluitsel geeft.

Het is van den volgende inhoud:

Maandag 23 Augustus is te Utrecht een vergadering gehouden van predikanten uit de Gereformeerde Kerken, om te beraadslagen over het zenden van een adres aan de Synode van Assen, waarin zij hun onbevredigdheid en bezwaren uitspreken aangaande verschillende tuchtmaatregelen, naar aanleiding van de besluiten der Synode tegen sommige predikanten, welke maatregelen geen voldoende weerklank hebben gevonden in de consciëntie en waardoor de onrust in de Kerken eer vermeerderd dan vermindert

is; — in welk adres zij aan de Synode verzoeken „zich ernstig te willen beraden over de vraag, of in dezen weg wel moet worden voortgegaan en zoo niet, welke wijziging dan misschien in de resoluties der Synode moet worden aangebracht, waardoor wel het gezag van Gods onfeilbaar Woord onwrikbaar gehandhaafd blijve, maar anderzijds toch ook mogelijk aangedaan onrecht hersteld worde, de consciëntie-bezwaren worden ondervangen en verdere dusdanige tuchtmaatregelen achterwege kunnen blijven.“

Ofschoon meerdere tientallen van predikanten het hun tevoren toegezonden conceptadres hadden onderteekend, werd echter in bovenvermelde, goedbezochte vergadering (waar bleek, dat ook nog vele anderen er sympathie voor gevoelden, maar om verschillende redenen toch niet geteekend hadden) na breedvoerige en broederlijke bespreking geoordeeld, dat het wenschelijk was, het adres thans bij deze Synode niet in te zenden, maar eerst af te wachten, welke hare uitspraken en maatregelen zullen zijn ten opzichte van de zaken, die binnenkort bij haar ter tafel zullen komen, en hoe de uitwerking daarvan in het leven onzer Kerken wezen zal.

Besloten werd, dat van deze vergadering, welke samengeroepen was door de predikanten W. Bouwman (Leiden), Th. Ruys Jr. (Lisse) en H. Thomas (Leiden) aan de pers dit communiqué zou worden verstrekt.

Het was goed gezien van de predikanten, die het initiatief namen, dat zij hierover eenig licht verspreiden, waardoor de angel uit het Doeg-bericht wordt uitgerukt.

Wel vinden wij het jammer, dat zij niet nog meer licht ontstaken.

Want deze kaars is ten eenenmale onvoldoende om er het boek van hun klachten en bezwaren bij te lezen.

Of het wenschelijk is, dat men nu weet, hoe er eenige predikanten zijn, die over sommige beslissingen van Assen niet geheel tevreden zijn, dient betwijfeld.

Vage ontevredenheid is niet zelden ernstiger dan goed geargumenteerde bezwaren.

Bovendien zit er in dit communiqué nog al tegenstrijdigheid.

Men ziet blijkbaar in de maatregelen van Assen eenig gevaar voor de rust onzer kerken.

Men kondigt dit onder schemerachtige bewoordingen aan, maar wenscht daartegen thans nog niet te waarschuwen.

Is dit wel geheel in orde?

Moest men niet veel eerder dit standpunt innemen: wij hebben te beproeven om door tijdige waarschuwing de kerken van den verkeerden weg af te brengen?

Doch nu wil men afwachten.

Ofschoon de consciëntie er mee gemoeid is, wil men toch eerst nog eens de kat uit den boom kijken.

Men wil eens aanzien wat de Synode doet.

En dat niet alleen, maar men wil ook observeren, „hoe de uitwerking daarvan in het leven onzer kerken wezen zal“.

Reageeren onze kerken er niet op op een wijze, welke onrust wekt, dan schijnt de consciëntie over haar bezwaren heen te stappen.

Valt de uitwerking niet mee, dan zal de tijd van spreken gekomen zijn.

Zoo is men dan voornemens achter de feiten aan te loopen.

Leiding gaat er van deze houding natuurlijk niet uit.

Men laat zich leiden.

Alleen wanneer het misloopt, zal men zich aandienen als de man, die dit alles heeft voorzien.

Ziedaar een van de euvelen, waaraan blijkens dit communiqué de geestesgesteldheid van deze predikanten ten opzichte van de brandende kwestie lijdt.

Toch denken wij er niet aan hun communiqué alleen van deze zijde te bekijken.

Wij vinden daarin ook reden tot waardeering.

Hoe gaarne wij ook hadden, dat zij zich rond hadden uitgesproken, blijkbaar werkt het motief van trouw aan onze kerken in hen zeer sterk.

Al kan men niet zeggen, dat zij liever ten halve keeren, zij blijven toch liever ten halve stilstaan, dan dat zij mogelijk ten heele dwalen.

Dit getuigt in elk geval van bedachtzaamheid.

Blijkbaar twijfelen zijzelf of zij wel op den rechten weg zijn.

En dat zij dan niet roekeloos doorzetten, maar zich onthouden, valt bij alles wat wij in hen niet mogen goedkeuren, toch te prijzen.

Ook dit meenen wij uit hun communiqué te mogen opmaken: hun bezwaren betreffen noch de dogmatische noch de kerkrechtelijke beslissingen van Assen in de zaak-Geelkerken, maar alleen de tuchtmaatregelen, welke de Synode uitstippelde voor predikanten, kerkeraden, classes, die zich aan den kant der schismatische kerk mochten scharen.

Wat zij precies op het oog hebben, is niet duidelijk.

Duidelijker lijkt het ons, wat zij niet op het oog hebben.

En voor dit laatste zijn we dankbaar, zij het ook niet voldaan.

Niet minder stelt het gerust, voorzover wij zulk een geruststelling nog zouden behoeven, dat er van een eenigszins uitgebreide beweging onder onze predikanten geen sprake is.

Onder de honderden predikanten onzer kerken

worden er slechts „meerdere tientallen“ bereid gevonden om een concept-adres aan de Synode te onderteekenen en zelfs die meenden bij nadere bezinning hiervan te moeten afzien.

Doch de meer dan overgrote meerderheid kent in deze geen aarzeling.

Zouden zij minder leere van consciëntie zijn dan de „meerdere tientallen“, waardoor de tuchtmaatregelen der Synode bij hen wel weerklank vonden?

De vraag, zoo gesteld, toont reeds het onhoudbare van het eenige argument, dat het communiqué tegen de tuchtmaatregelen van Assen aanvoert, n.l. dat zij geen voldoende weerklank hebben gevonden in de consciëntie.

Geen weerklank vinden in de consciëntie.

Het is een uitdrukking, welke meer gebruikt wordt.

Doch in dit geval kan zij er moeilijk mee door. Hier wordt de consciëntie voorgesteld als het orgaan, dat zich moet uitspreken over tuchtmaatregelen.

Doch zoo verlangt men iets van de consciëntie, waaraan zij nooit kan voldoen.

Immers naar Gereformeerde opvatting werkt de consciëntie niet positief, maar negatief.

Zij wijst niet aan wat goed is, maar verzet zich tegen wat kwaad is.

Wanneer de consciëntie van den christen, die nauw voor zijn God leeft, niet spreekt, dan mag hij het ertoe houden, dat hij goed handelt.

M. a. w. als de consciëntie geen weerklank geeft, in het geheel geen klank geeft, dan kan men gerust en veilig doen, wat men zich voornam.

Dat de tuchtmaatregelen van Assen geen weerklank vonden in de consciëntie is dus eigenlijk een verblifdend teken.

Men mag er uit afleiden, dat zij goed waren.

Hieruit blijkt wel, dat men moet toezien het consciëntie-argument al te licht te gebruiken.

De uitspraak der consciëntie is zeer beperkt.

Daarom staat het Woord boven de consciëntie.

Dat zij de norm ook voor onze kerkelijke handelingen.

Men argumenteere dan ook vanuit de Schrift.

Men spore daarin ook de beginselen van het kerkelijke leven op.

Zoo alleen kan er vruchtbare gedachtwisseling ontstaan.

HEPP.

PERS-SCHOUW.

Een erkenning.

Eenige dagen voordat de Asser Synode opnieuw samenkwam, heeft Prof. Dr. H. Th. Obbink haar tegenover zijn blad gerechvaardigd.

Het boetekleed, dat naar buiten wat te zeggen heeft, blijft nog wel achterwege.

Maar toch: de boete is er.

Want als iemand, die als hoofdredacteur van een „Algemeen Weekblad voor Christendom en Cultuur“ verantwoordelijk te stellen is voor de voorstelling, dat Dr. Geelkerken „opgejaagd wild“ was en dat de „jagers“ in Synode zijn samengekomen en dat ze inquisiteurs en meer van dat moois zijn, —

als zoo iemand, nadat maanden verlopen zijn, en het fabeltje zeer diep en zeer krachtig doorgedrongen is, eindelijk zegt: „maar de menschen, die ik jagers liet noemen, konden niet anders, ze hebben niet het wild opgejaagd, maar hun leven tegen een gevaar verdedigd“, dan is dat toch geen haar minder dan een herroeping.

Men leze, wat Prof. Obbink nu zegt in genoemd blad:

In een leertuchtkerk is dit trouwens de eenige mogelijke wijze van werken: de individuele opvattingen worden door de Synodale verboden. En er is geen hooger beroep, omdat de Synode de hoogste instantie is: de wettige en officiële uitlegger van Schrift en belijdenis. Als de Geelkerkengroep, tegen de Synode in, een Schriftopvatting mocht verdedigen, welke haar aannemelijker lijkt dan de gangbare, dan was 't met de Geref. Kerk als leertuchtkerk gedaan. Wat de Geelkerkengroep wil, is, in het verband der Geref. Kerken, niet alleen ontoelaatbaar, maar onzin; het beteekent de oplossing der Geref. Kerken als leertuchtkerken. Want nog eens: in een leertuchtkerk als de Geref. Kerken zijn, is geen andere houding denkbaar dan dat de enkeling, en inzonderheid de predikant, zich onvoorwaardelijk onderwerpt aan het Synodaal gezag. Niet alleen kerkrechtelijk, maar nog meer in belijdeniszaken. De minste seicheur moet onmiddellijk worden gedicht.

Ik weet wel, dat de Geelkerkengroep zegt, dat ze zich, tegen de Synode in, houdt aan Gods Woord, maar dat is een „afschuwelijk misverstand“, want in een leertuchtkerk als de Geref. Kerken zijn, heeft niet de enkeling, maar alleen de Synode het recht te zeggen wat volgens Gods Woord is en wat niet. Daarom is ook de beschuldiging dat de Asser-Synode zich naast of zelfs boven de Schrift plaatst, onbillijk, want een Geref. Synode moet zich boven de Schrift plaatsen. Van de Synode is geen beroep op den Bijbel, maar van den Bijbel is wel beroep op de Synode. De Synode is er de hoogste instantie. Zij heeft het laatste woord; haar woord is Gods Woord: het einde van alle tegenspraak. Wie zich daaraan niet wenscht te onderwerpen, behoort in de Geref. Kerken niet thuis.

En nu lijkt mij dit het tragische in het bedoelde conflict, dat de Geelkerkengroep wel een leertuchtkerk wil, maar zich niet wil voegen in het kader van een leertuchtkerk. Deze groep wil leertucht, maar zoodra leer-

tucht wordt op over eig groep gel oordeel v deze gro spoedig leertucht terzijde t

Wat hi De besch Schrift m diging) is de vraag gegrepen de Geref. eventueel Obbink, belijden ring of Zoo is voorstellij ieder, die Maar d Hoofdz de Geref. kerken z over hem heeft dit hebben t blad van En nu Nog een iets luide Maar it Jagers zij Het he daan bij wek een over de schap. Want a ondersta het van

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen